

Natuurtoetsing

Ophoging werf ON8537

Toetsing aan de Flora- en faunawet,
Natuurnetwerk Nederland en
Natuurbeschermingswet 1998

projectnummer 0409512
definitief revisie 00
26 april 2016

Natuurtoetsing

Ophoging werf ON8537

Toetsing aan de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998

projectnummer 0409512
definitief revisie 00
26 april 2016

Auteurs

drs. L.C. Smitskamp
drs. ing. M.L. Braad

Opdrachtgever

Ravestein Beheer BV
Waalbandijk 11
6653 KD Deest

datum vrijgave
26 april 2016

beschrijving revisie 00
definitief

goedkeuring
M.L.Braad

vrijgave
W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Opzet	4
1.3	Doel	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Wettelijk kader natuurbescherming	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.1.1	Natuurbeschermingswet 1998	7
2.1.2	Natuurnetwerk Nederland	9
2.2	Soortbescherming	10
2.2.1	Flora- en faunawet	10
3	Voornemen en ligging plangebied	11
3.1	Beschrijving voornemen	11
3.2	Ligging plangebied ten opzichte van de natuurwaarden in de omgeving	11
4	Toetsing Natuurbeschermingswet 1998	13
4.1	Algemeen	13
4.2	Natura 2000-gebied Rijntakken	13
4.2.1	Beschrijving	13
4.2.2	Instandhoudingsdoelen	14
4.3	Storingsfactoren als gevolg van het opslagterrein	16
4.4	Relevante natuurwaarden Rijntakken	18
4.4.1	Afbakening en aanwezigheid natuurwaarden	18
4.5	Beoordeling storingsfactoren	19
4.6	Conclusie Natuurbeschermingswet 1998	24
5	Toetsing aan het Natuurnetwerk Nederland	26
5.1	Algemeen	26
5.2	Ligging NNN-gebied	26
5.3	Beoordeling Natuurnetwerk Nederland	27
5.3.1	Toetsingskader	27
5.3.2	Externe werking op kwaliteit GNN	28
5.4	Conclusie Gelders Natuurnetwerk	30
6	Toetsing Flora- en faunawet	31
6.1	Algemeen	31
6.2	Methodiek en resultaten	31
6.2.1	Bureaustudie	31
6.2.2	Terreinbezoek	32

6.2.3	Samenvatting beschermde soorten	36
6.3	Effectbeoordeling	36
6.3.1	Algemene broedvogels	37
6.3.2	Zoogdieren (vleermuizen)	37
6.4	Conclusie Flora- en faunawet	38
6.4.1	Maatregelen en aanbevelingen (algemeen en soortspecifiek)	38
7	Conclusies en aanbevelingen	39
7.1	Conclusies	39
7.1.1	Natuurbeschermingswet 1998	39
7.1.2	Natuurnetwerk Nederland	39
7.1.3	Flora- en faunawet	40
7.2	Maatregelen en aanbevelingen (algemeen en soortspecifiek)	40
8	Bronnen	41
	Bijlagen	42

Bijlage 1: Wettelijk kader

Bijlage 2: Toelichting storingsfactoren

Bijlage 3: Plangebied kadastrale gegevens en fasering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Ravestein Beheer BV is voornemens een nieuw opslagterrein te realiseren op het terrein van Ravestein BV te Deest. Het opslagterrein zal aan de westzijde van een bestaande loods worden gerealiseerd en bevindt zich binnen het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is daarom noodzakelijk. Ook wordt gekeken of de ontwikkeling effect heeft op beschermde soorten (Flora- en faunawet) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). In Figuur 1.1 is de ligging van het plangebied ten opzichte van de omgeving weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied ten opzichte van Deest (bron: Globespotter, 2015).

Aangezien de voorgenomen (ruimtelijke) ontwikkeling in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is gelegen is een toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. De toetsing zal plaatsvinden middels een Voortoets. Vanwege de ligging direct nabij het NNN zal tevens aan dit beschermingsregime getoetst worden. Daarnaast is het van belang om in het kader van de Flora- en faunawet de effecten te bepalen op aanwezige beschermde natuurwaarden (Natuurtoets). Zowel de toetsing aan de soort- en gebiedsbescherming vindt in voorliggend document plaats (Voortoets en Natuurtoets).

De voorliggende toets geeft inzicht in de voorkomende en de te verwachten beschermde natuurwaarden in het plangebied in het kader van de Flora- en faunawet en de gevolgen van het voorgenomen opslagterrein op de Natuurbeschermingswet 1998 en het NNN.

1.2 Opzet

Deze Natuur- en Noortoets is in drie stappen uitgevoerd:

1. Stap 1: *Oriëntatie beschikbare informatie*;
2. Stap 2: *Locatiebezoek aan het plangebied*;
3. Stap 3: *Conclusie*.

Stap 1: Oriëntatie.

In stap 1 is een oriëntatie uitgevoerd op beschikbare informatie betreft het voornemen. Vooral de vergelijking met de huidige situatie en gewenste situatie geeft een eerste indruk van de mogelijke effecten op natuurwaarden.

Voorafgaand aan het locatiebezoek is een bureaustudie uitgevoerd waarbij gegevens zijn verzameld van het Natura 2000-gebied Rijntakken (deelgebied Uiterwaarden Waal) via de website van het ministerie EZ en de provincie Gelderland. Voor de Natuurbeschermingswet 1998 wordt informatie gewonnen betreft de soorten en habitats waarvoor het gebied als Natura 2000-gebied is aangewezen. Voor het NNN zijn de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN op basis van bestaande gegevens achterhaald. In het kader van beschermde flora en fauna is op basis van literatuuronderzoek, verspreidingsatlassen en Telmee.nl informatie verzameld. Hierbij is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten voorkomen binnen de invloedssfeer van het plangebied.

Stap 2: Locatiebezoek.

Op de locatie is ter plaatse bekeken of sprake is van beschermde natuurwaarden waar het opslagterrein op is geprojecteerd. Daar waar natuurwaarden aanwezig zijn of worden verwacht, is aangegeven of die een serieuze belemmering kunnen vormen voor de ontwikkeling, of dat voldoende mogelijkheden zijn voor inpassing. Aandachtspunten kunnen bijvoorbeeld zijn aanwezige gebiedsbescherming (inclusief kenmerkende natuurbeheertypen/habitatkartering), beschermde planten, bomen met vogelnesten etc.. Gezien de opgelegde planning heeft het locatiebezoek in het (begin van het) voorjaar plaatsgevonden. Door de winterse omstandigheden worden de natuurwaarden in het gebied met name door bureaustudie, veldkennis en expert judgement beoordeeld.

Stap 3: Conclusie per vastgestelde voorziening.

Op basis van de verkregen informatie wordt een analyse uitgevoerd en advies gegeven in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, NNN en Flora- en faunawet voor de locatie en het gebruik ervan.

1.3 Doel

Het doel van deze toets is inzicht te geven of het voornemen en het gebruik leidt tot een (significant) negatief effect op het Natura 2000-gebied de Rijntakken. De toets zet de effecten (van aanleg en het gebruik) naast de gevoeligheden (verbonden aan de natuurwaarden) van het Natura 2000-gebied en beoordeelt of er sprake is van mogelijk (significant) negatieve gevolgen. Tevens worden de gevolgen van het voornemen op het NNN in beeld gebracht.

Daarnaast is het doel van voorliggende toetsing het opsporen van strijdigheden van het voorgenomen opslagterrein met de Flora- en faunawet en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is verder als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied, het projectvoornemen en de ligging van het plan ten opzichte van de beschermde natuurwaarden (Natura 2000 en NNN);
- Hoofdstuk 4 zet de toetsing aan de **Natuurbeschermingswet 1998** uiteen;
- Hoofdstuk 5 beschrijft de toetsing aan het **Natuurnetwerk Nederland**;
- Hoofdstuk 6 zet de toetsing aan de **Flora- en faunawet** uiteen;
- Hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en (eventuele) vervolgstappen en procedures.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

De natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortbescherming. Deze zullen hieronder per paragraaf behandeld worden.

2.1 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 en de beleidskaders voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen de EHS).

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Binnen de EU worden de belangrijkste leefgebieden van de meest bedreigde en waardevolle soorten en habitattypen aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze Natura 2000-gebieden moeten samen een Europees ecologisch netwerk vormen om de achteruitgang van de biodiversiteit te keren. De juridische basis voor dit netwerk zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, welke in Nederland zijn doorvertaald in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet). Per gebied worden voor de soorten en habitattypen instandhoudingsdoelstellingen bepaald. Dit kunnen behouds- of uitbreidings/verbeteringsdoelstellingen zijn. Het is verplicht om plannen en projecten te beoordelen op de gevolgen voor deze instandhoudingsdoelstellingen. Voor projecten geldt een vergunningplicht als het project een verslechterend of significant verstorend effect kan hebben op een Natura 2000-gebied (art. 19d Nbwet). Bij vaststelling van plannen moet het bevoegd gezag rekening houden met de gevolgen van het plan voor Natura 2000-gebieden (art. 19j, Nbwet).

Als de voorgenomen ontwikkeling in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet een Passende beoordeling gemaakt worden. Hierin wordt onderzocht of het plan of project leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken. Als er sprake is van aantasting, kan het plan of project geen doorgang vinden, tenzij de zogenaamde ADC-toets succesvol wordt doorlopen. In deze toets wordt achtereenvolgens bepaald:

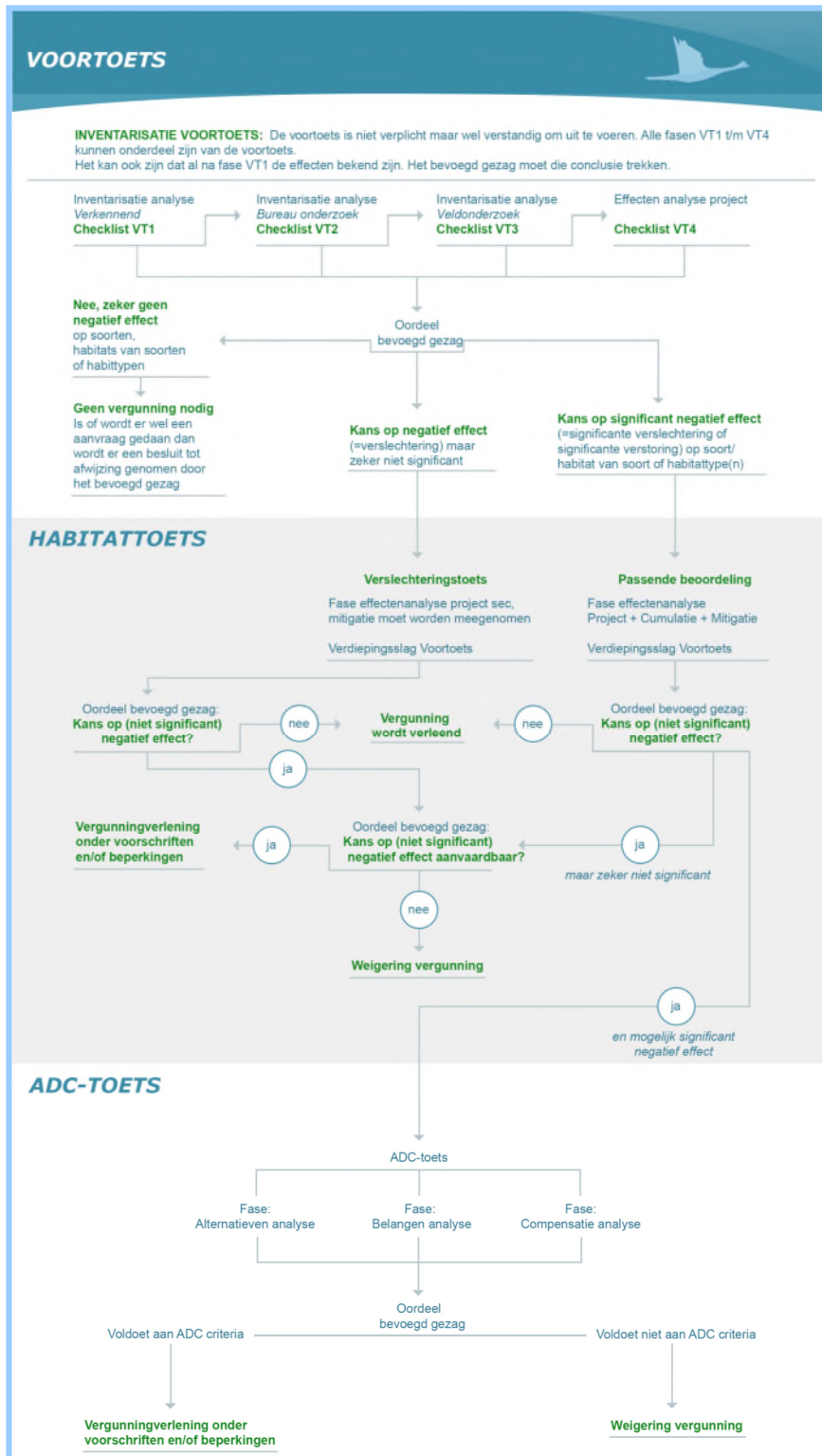
1. of er Alternatieven zijn voor het plan of project (die geen of minder gevolgen hebben);
2. of er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn voor het plan of project, denk bijvoorbeeld aan de openbare veiligheid;
3. of er voldoende Compensatie voor de schade aan de natuur getroffen kan worden.

Voortoets

De Voortoets, welke onderdeel uitmaakt van onderhavige Natuurtoets (zie hoofdstuk 4), verkent of de voorgenomen ontwikkeling mogelijke (significante) negatieve effecten kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied (in dit geval de Rijntakken).

Een Voortoets kan drie mogelijke uitkomsten geven (zie Figuur 2.1):

- Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Verdere toetsing is niet nodig.
- Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar leiden niet tot een significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In dit geval kan in overleg met de provincie worden besloten om een "Verslechteringsstoets" uit te voeren.
- De ontwikkeling leidt tot negatieve effecten, welke kunnen leiden tot significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In dit geval is het noodzakelijk om een "Passende beoordeling" uit te voeren. In een passende beoordeling wordt meer in detail de kans op een significant effect beoordeeld.

Figuur 2.1. Toetsingsschema Natuurbeschermingswet (steunpunt Natura 2000).

In voorliggend document worden de relevante storingsfactoren als gevolg van het voornemen op het Natura 2000-gebied Rijntakken bepaald. Deze relevante storingsfactoren worden in het perspectief van (de situatie van) de omgeving geplaatst. Op basis van de relevante storingsfactoren wordt in relatie met de omgevingsfactoren en eventuele beschikbare oplossingsmogelijkheden ten opzichte van de storingsfactoren bepaald welke vervolgstappen (“Verslechteringstoets” of “Passende beoordeling”) noodzakelijk zijn en in hoeverre een vergunning Natuurbeschermingswet 1998 verkregen kan worden.

Gezien de ligging van het plangebied binnen de Provincie Gelderland is deze provincie het bevoegd gezag. De provincie beoordeelt of een vergunning noodzakelijk is, wanneer negatieve effecten optreden. Voor een toelichting op de Nederlandse natuurwetgeving en Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het doel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is het realiseren en in stand houden van een duurzaam functionerend natuurnetwerk. Dit maakt instandhouding, vermeerdering en verspreiding van kwetsbare en zeldzame dier- en plantensoorten mogelijk. Het levert daarmee een bijdrage aan het behoud van de Nederlandse biodiversiteit. Het beleid met betrekking tot het NNN is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijk kenmerkende natuurwaarden. Dit beleid is vastgelegd in de Nota Ruimte en werkt volgens een beschermings-stappenplan. Als er aantasting plaatsvindt, kan het project of ingreep alleen onder specifieke voorwaarden doorgaan. Het bevoegde gezag (in dit geval de Gedeputeerde Staten van Gelderland) moet er op toezien dat door de initiatiefnemer van een nieuw plan, project of handeling, hiernaar onderzoek wordt verricht (zie Bijlage 1).

NNN in Gelderland

Het Natuurnetwerk Nederland in Gelderland wordt gevormd door het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone (GO). Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) bestaat enerzijds uit alle gebieden met een natuurbestemming binnen de voormalige Gelderse EHS en anderzijds uit het zoekgebied van 7.300 ha voor 5.300 ha nieuwe natuur. Daarnaast maken de reeds gerealiseerde delen van verbindingzones deel uit van het GNN. Het beleid met betrekking tot het GNN is ten eerste gericht op de bescherming en het herstel van de aanwezige natuurwaarden, ten tweede op de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden (Omgevingsvisie Gelderland, 2014).

De Groene ontwikkelingszone bestaat uit alle gebieden met een andere bestemming dan natuur binnen de voormalige Gelderse EHS. Het beleid met betrekking tot de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones, waaronder landgrensoverschrijdende klimaatcorridors. De ontwikkelingsdoelstelling is tweeledig: ontwikkeling van functies in combinatie met versterking van de kernkwaliteiten natuur en landschap. In de GO worden natuur- en landschapselementen aangelegd ter verbetering van de migratiemogelijkheden voor planten en dieren volgens de ontwikkelingsmodellen (Omgevingsvisie Gelderland, 2014).

2.2 Soortbescherming

2.2.1 Flora- en faunawet

De soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Deze bescherming is overal in Nederland van toepassing, zowel in natuurgebieden als daarbuiten. Beoordeeld is in hoeverre de voorgenomen ontwikkeling leidt tot negatieve effecten op beschermde soorten. Zo ja, dan zijn voorstellen gedaan over de wijze waarop dit voorkomen kan worden. Beoordeeld is of eventuele restschade optreedt en of hiervoor een ontheffing aangevraagd moet worden. Het is daarbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren.

De beschermde soorten zijn ingedeeld in drie categorieën:

- Tabel 1 - soorten; algemene soorten waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een algehele vrijstelling;
- Tabel 2 - soorten; overige soorten ('middengroep') waarvoor alleen een vrijstelling geldt indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde Gedragscode. Wordt niet volgens een gedragscode gewerkt, dan is een ontheffing noodzakelijk;
- Tabel 3 - soorten; zwaar beschermde soorten van Bijlage IV Habitatrichtlijn / Bijlage I AMvB waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied bij o.a. ruimtelijke ontwikkelingen;
 - broedende vogels (eveneens zwaar beschermd), waarvoor geen ontheffing wordt verleend om deze in de broedperiode te verstoren. Voor sommige soorten geniet ook het nest en de directe omgeving bescherming en mogen niet zonder meer worden verwijderd.

Als er beschermde soorten worden geschaad, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en Faunawet nodig.

Om te toetsen in hoeverre de Flora- en faunawet een mogelijke belemmering vormt, is inzicht in het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten in, en in de directe omgeving van het plangebied noodzakelijk. Het doel van het onderzoek is het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen werkzaamheden met de geldende natuurwetgeving (zie Bijlage 1).

3 Voornemen en ligging plangebied

3.1 Beschrijving voornemen

Ravestein Beheer BV is voornemens een nieuw opslagterrein te realiseren op het terrein van Ravestein BV te Deest (perceel 915). Om het opslagterrein te realiseren zal het terrein worden opgehoogd met menggranulaat en zand waarna verharding wordt aangebracht (**aanlegfase**). Het opslagterrein zal worden gebruikt voor de opslag van goederen waar op het werfterrein geen plaats meer is. Dit zijn onder andere zeevaste materialen, hellinggoten, betonnen en stalen stoppingen en constructiedelen (**gebruiksfase**). Het opslagterrein zal aan de westzijde van een bestaande loods worden gerealiseerd. Het terrein is sinds 2012 in bezit van Ravestein BV. In Bijlage 3 is de ligging in kadastrale tekeningen weergegeven. Vooral nog is onduidelijk of het opslagterrein verlicht wordt.

Figuur 3.1. Ligging gewenst opslagterrein (rood gearceerd) ten westen van de bestaande scheepswerf Ravestein BV (bron: Globespotter, 2015).

3.2 Ligging plangebied ten opzichte van de natuurwaarden in de omgeving

Het plangebied is gelegen in de Uiterwaarden van de Waal. Dit gebied maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De locatie waar het toekomstige opslagterrein op is geprojecteerd valt buiten het Natuurnetwerk Nederland, maar grenst hier wel direct aan. De ligging van het plangebied ten opzichte van de omgeving is in Figuur 3.2 en in de volgende hoofdstukken weergegeven.

Figuur 3.2. Ligging plangebied ten opzichte van het NNN (boven) en ten opzichte van het Natura 2000-gebied Rijntakken (onder, geel gearceerd) (bron: Provincie Gelderland, 2015 en Ministerie van EZ, 2015).

4 Toetsing Natuurbeschermingswet 1998

4.1 Algemeen

In het kader van de besluitvorming is het nodig om te toetsen of het plan uitvoerbaar is binnen de Natuurbeschermingswet 1998. Dit volgt uit artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998. Een plan is uitvoerbaar als zekerheid is verkregen dat er geen gevaar voor de instandhoudingsdoelstellingen dreigt. Daarom wordt in de onderhavige natuurtoetsing, gezien het gewenste opslagterrein ten plaatse van het Natura 2000-gebied de Rijntakken, ook getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998.

In dit hoofdstuk zal allereerst een beschrijving plaatsvinden van het relevante Natura 2000-gebied (Rijntakken – Uiterwaarden Waal) waarbij de natuurwaarden en de instandhoudingsdoelen weergegeven worden (paragraaf 4.2). Vervolgens worden in paragraaf 4.3 de storingsfactoren benoemd die op kunnen treden bij onderhavige voornemen. In paragraaf 4.4 zal een oriëntatie plaatsvinden van de aanwezige natuurwaarden die in de nabijheid van het plangebied voorkomen. In paragraaf 4.5 vindt de beoordeling van de storingsfactoren plaats. Paragraaf 4.6 geeft de conclusie van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998.

4.2 Natura 2000-gebied Rijntakken

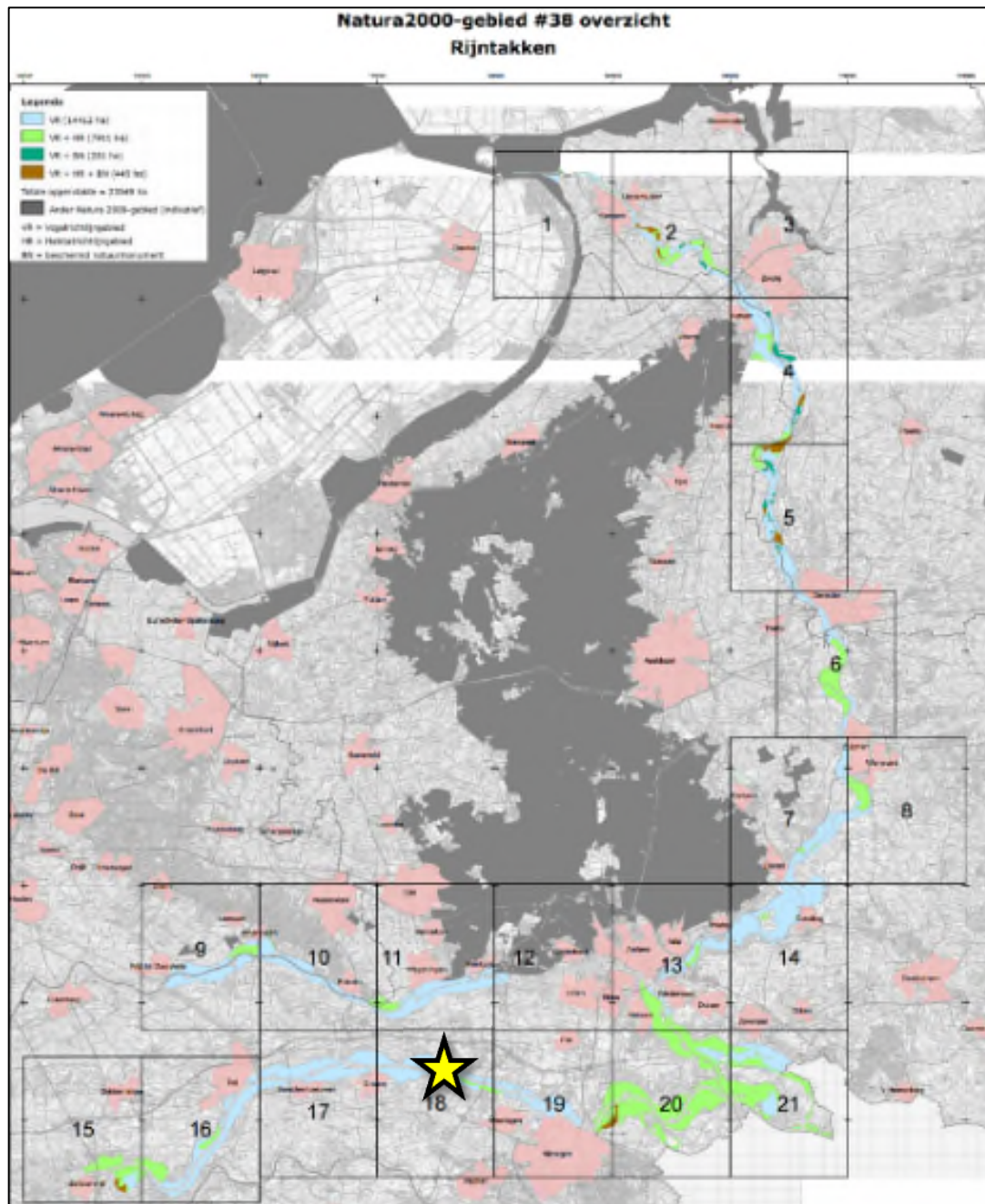
4.2.1 Beschrijving

Het Natura 2000-gebied Rijntakken omvat vier deelgebieden:

- Uiterwaarden IJssel;
- Uiterwaarden Neder-Rijn;
- Gelderse Poort;
- Uiterwaarden Waal.

Het totale Natura 2000-gebied is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. De ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied is weergegeven in Figuur 4.1. Het plangebied is het meest nabij het deel 'Uiterwaarden Waal' gelegen. Hierbinnen ligt het plangebied in het gebied 'Afferdense en Deestse waarden'. Het hier aanwezige Natura 2000-gebied is enkel aangewezen als Vogelrichtlijngebied.

Het deelgebied **Uiterwaarden Waal** omvatten het winterbed van de Waal en daarmee alle uiterwaardgebieden aan de noord- en de zuidoever van de Waal van Nijmegen tot aan Zaltbommel. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Waal moet in perioden met hoge rivierafvoer twee derde van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen en is daarmee de grootste vrij-afstromende Rijntak. Het is ook de meest dynamische riviertak van het Rijnsysteem. In perioden met hoog water vindt erosie en sedimentatie plaats en 'vormt' de rivier het landschap. Het rivierenlandschap bestaat uit een breed, voornamelijk laaggelegen, hoog-dynamisch winterbed. De reliëfrijke uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, bosjes, bomenrijen, moerasgebiedjes en geïsoleerde oude riviertakken (strangen en geulen). Veel uiterwaarden zijn vergraven voor zand en/of kleiwinning. In het westelijk deel van het gebied liggen de Rijswaard en de Kil van Hurwenen met oude riviermeanders, aangrenzende oeverlanden en stroomruggen. Daarnaast liggen er enkele grote plassen, die ontstaan zijn door zand- en kleiwinning. Deze uiterwaarden bevatten soortenrijke glanshaverhooilanden, stroomdalgraslanden en open water, waar deels verlanding plaatsvindt (Ministerie van EZ).

Figuur 4.1. Ligging plangebied (ster) ten opzichte van het hele Natura 2000-gebied Rijntakken (blauw en groen gemarkeerd) (Ministerie van EZ, 2015).

4.2.2 Instandhoudingsdoelen

De Rijntakken is een Vogelrichtlijngebied en deels een Habitatrichtlijngebied. Voorliggend plangebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Dit gebied is in april 2014 door de staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De instandhoudingsdoelen zijn in de volgende tabel weergegeven (Tabel 4.1).

Tabel 4.1. Instandhoudingsdoelen de Rijntakken.

Habitattypen		DoelstO pp.vl	Doelst Kwal	Doelst Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>			
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	>	=			
H3270	Slikkige rivieroever	>	>			
H6120	*Stroomdalgraslanden	>	>			
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=			
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>			
H6510A	Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	>	>			
H6510B	Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (grote vossenstaart)	>	>			
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoïbossen)	=	>			
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	>	>			
H91F0	Droge hardhoutoïbossen	>	>			
Habitatsoorten		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
H1095	Zeeprk	>	>	>		
H1099	Rivierprk	>	>	>		
H1102	Elft	=	=	>		
H1106	Zalm	=	=	>		
H1134	Bittervoorn	>	>	>		
H1145	Grote modderkruiper	>	>	>		
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=		
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=		
H1166	Kamsalamander	>	>	>		
H1318	Meervleermuis	=	=	=		
H1337	Bever	=	>	>		
Broedvogels		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A004	Dodaars	=	=			45
A017	Aalscholver	=	=			660
A021	Roerdomp	>	>			20
A022	Woudaapje	>	>			20
A119	Porseleinhoen	>	>			40
A122	Kwartelkoning	>	>			160
A153	Watersnip	=	=			17
A197	Zwarte Stern	>	>			240
A229	Ijsvogel	=	=			25
A149	Oeverwaluw	=	=			680
A272	Blauwborst	=	=			95
A298	Grote Karekiet	>	>			70

Niet-broedvogels		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A005	Fuut	=	=		570	
A017	Aalscholver	=	=		1300	
A037	Kleine Zwaan	=	=		100	
A038	Wilde Zwaan	=	=		30	
A039	Toendrarietgans	=	=		2800	
A041	Kolgans	=	=		183000	
A043	Grauwe Gans	=	=		22000	
A045	Brandgans	=	=		5200	
A048	Bergeend	=	=		120	
A050	Smient	=	=		17900	
A051	Krakeend	=	=		340	
A052	Wintertaling	=	=		1100	
A053	Wilde eend	=	=		6100	
A054	Pijlstaart	=	=		130	
A056	Slobeend	=	=		400	
A059	Tafeleend	=	=		990	
A061	Kuifeend	=	=		2300	
A068	Nonnetje	=	=		40	
A125	Meerkoet	=	=		8100	
A130	Scholekster	=	=		340	
A140	Goudplevier	=	=		140	
A142	Kievit	=	=		8100	
A151	Kemphaan	=	=		1000	
A156	Grutto	=	=		690	
A160	Wulp	=	=		850	
A162	Tureluur	=	=		65	

Legenda	
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

4.3 Storingsfactoren als gevolg van het opslagterrein

Voor de beoordeling (paragraaf 4.4) van het voorgenomen opslagterrein is het van belang om eerst de verwachte storingsfactoren in beeld te brengen die het voornemen met zich meebrengt.

Het voornemen kan in principe een breed scala van effecten op de Natura 2000-gebied(en) veroorzaken. De effectindicator van het Ministerie van EZ die hiervoor is ontwikkeld geeft een eerste indicatie van de factoren die een rol kunnen spelen en de mate van gevoeligheid van de aanwezige natuurwaarden (habitattypen en beschermde soorten) voor deze factoren. Aangezien het plangebied in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt is dit Natura 2000-gebied als uitgangspunt in de Effectenindicator genomen. Als activiteit is 'Industrie' gekozen.

De onderstaande storingsfactoren kunnen vrijkomen/ontstaan als gevolg van het in beslag nemen van het terrein als opslagterrein:

- Oppervlakteverlies (1)
- Versnippering (2)
- Verzuring door stikstof uit de lucht (3)
- Vermesting door stikstof uit de lucht (4)
- Verontreiniging (7)
- Verdroging (8)
- Verstoring door geluid (13)
- Verstoring door licht (14)
- Verstoring door trilling (15)
- Optische verstoring (16)
- Verstoring door mechanische effecten (17).

In Bijlage 2 wordt een toelichting gegeven op de definitie van de storingsfactoren. In Figuur 4.2 is de mate van gevoeligheid van de natuurwaarden voor de storingsfactoren weergegeven.

Figuur 4.2. Gevoeligheid van de habitats en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen voor de vrijkomende storingsfactoren (bron: Ministerie van EZ, 2016).

4.4 Relevante natuurwaarden Rijntakken

Voordat nader wordt beschouwd of de in de vorige paragraaf behandelde storingsfactoren daadwerkelijk van invloed zijn op de natuurwaarden in het Natura 2000-gebied, wordt in deze paragraaf gedestilleerd welke natuurwaarden mogelijk beïnvloed kunnen worden door de storingsfactoren.

4.4.1 Afbakening en aanwezigheid natuurwaarden

Bij de afbakening van de relevante diersoorten en habitattypen in de omgeving van het plangebied, is de invloedszone van de storingsfactoren (m.u.v. luchtkwaliteit) in relatie tot het voornemen (opslag) richtinggevend geweest. Hierbij is een ruime beïnvloedingszone gehanteerd van circa 300 meter rondom het plangebied.

Voor het achterhalen van de relevante natuurwaarden zijn verschillende bronnen gebruikt. Hierbij vormt met name de kaartenset van de Provincie Gelderland met daarop de kerngebieden van de habitattypen en soorten (Provincie Gelderland, 2012a) belangrijke input. Voor de ligging van de habitattypen is de online calculator van AERIUS en de Natura 2000-kaart van Provincie Gelderland gebruikt.

Afbakenen habitattypen

Uit de kaartenset van het beheerplan (Provincie Gelderland, 2012a), de Calculator van AERIUS en aan de hand van de interactieve Natura 2000-gebied kaart van Provincie Gelderland komt naar voren dat in de Afferdense – en Deetse Waarden verschillende habitattypen aanwezig zijn. Zo bevindt zich een ‘boskern’ in het Vogelrichtlijngebied op circa 1,2 kilometer afstand ten westen van het plangebied. Hiermee worden de aanwezige ‘Vochtige alluviale bossen (H91E0A)’ bedoeld; zie ook Figuur 4.3 voor de ligging hiervan ten westen van het plangebied. In het figuur zijn ook omliggende habitattypen aangegeven.

Afbakenen soorten

Uit de kaartenset van het beheerplan (Provincie Gelderland, 2012a) komt naar voren dat de uiterwaarden onderdeel uitmaken van het leefgebied van de kamsalamander. De soort wordt niet verwacht in de directe nabijheid van het plangebied (hier zijn geen optimale voortplantingsbiotopen aanwezig in de vorm van flink begroeide oever en onderwaterzones; zie ook Spikmans, 2011).

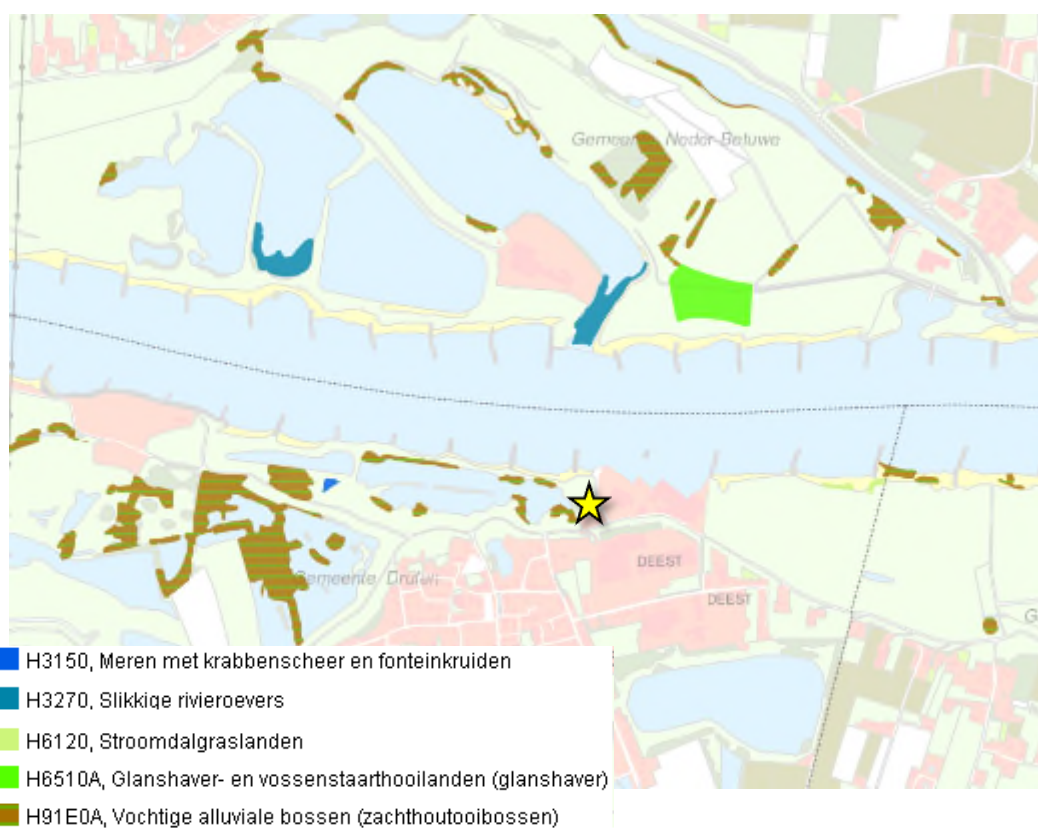
Waarnemingen van de broedvogelsoorten porseleinhoen en kwartelkoning zijn niet vastgesteld in de omgeving van het plangebied (Provincie Gelderland, 2012a). Deels omdat geschikte biotopen ontbreken, zoals dat ook voor de zwarte stern geldt. Dat is een soort die in laagveengebieden voorkomt met uitgebreide krabbescheervegetaties, die langs de Waal ontbreken.

Het gebied direct ten westen van het plangebied (binnen ca. 300 meter) biedt geen geschikt of optimaal biotoop voor steltlopers (als goudplevier, grutto, kemphaan en Kievit). Door de afwezigheid van (dikke) rietkragen in de nabijheid van het plangebied zijn ook rietvogels eveneens op een grotere afstand te verwachten. Meer ten westen worden de soorten wel verwacht indien hier geschikt biotoop voor de soorten aanwezig is. Effecten op habitatvissoorten worden op voorhand uitgesloten aangezien geen water beïnvloed wordt door het voornemen.

Wel komen er ganzen in de omgeving van het plangebied voor (tevens gehoord tijdens het terreinbezoek) en enkele eendensoorten mogelijk ook aanwezig. De aanwezigheid van

(overwinterende) ganzen in de nabijheid van het plangebied (overzijde Waal en enige afstand richting het oosten) wordt bevestigd door de website van de Provincie Gelderland (www.Gelderland.nl). Zij foerageren 's winters op de graslandpercelen die in dit gebied liggen.

Ook overige niet-broedvogels kunnen op grond van de biotoopkenmerken in de omgeving voorkomen (enige afstand richting het westen; gezien het biotoop buiten de 300 meter). Tussen Deest en Druten ligt namelijk het natuurgebied 'Afferdensche en Deetsche waarden' dat een geschikt leefgebied vormt voor tal van vogelsoorten om er te pleisteren en te overwinteren. Vooral voor grauwe gans, kraakeend, pijlstaart, slobbeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje en grutto is dit gebied van belang. Het plangebied zelf of de directe omgeving heeft geen toegevoegde waarde als leefgebied voor vogels – mede gezien de verstoorde ligging direct naast en binnen de invloedssfeer van de scheepswerf.

Figuur 4.3. Ligging habitattypen in de omgeving van het plangebied Ravestein BV (aangegeven met een ster) (<http://flamingo.prvqld.nl/viewer/app/Natura2000>).

4.5 Beoordeling storingsfactoren

In deze paragraaf worden de opgesomde storingsfactoren uit Paragraaf 4.3 beoordeeld op relevantie (i.e. zijn er effecten te verwachten als gevolg van het voornemen) op het aanwezige Vogelrichtlijngebied.

Oppervlakteverlies

Als gevolg van het realiseren van het opslagterrein ter plaatse van het kavel 915, vindt in de regel oppervlakteverlies plaats van het aanwezige Natura 2000-gebied Rijntakken. De hier aanwezige

vegetatie behoort in de praktijk echter niet tot een voor de Rijntakken aangewezen habitatype (zie ook Figuur 4.3). Daarnaast biedt dit deel van het Natura 2000-gebied op basis van expert-judgement geen potentie voor uitbreiding van de aangewezen habitatypes voor het Natura 2000-gebied. Het gebied vormt bovendien ook een Vogelrichtlijn gebied (en geen Habitatrichtlijngebied). Het plangebied vormt geen essentieel en uniek onderdeel van het Natura 2000-gebied en is tevens van een beperkte omvang. Het plangebied (een grazige ruigtekruidenterrein) is in de huidige situatie onderhevig aan geluidsverstoring van het naastgelegen werkterrein van Ravestein BV. Er is bovendien geen fysieke (dichte) scheiding tussen het plangebied (kavel 915) en het huidige bedrijventerrein of de (bedrijfs)woningen, waardoor naast geluidsverstoring ook optische verstoring zal optreden. Vanwege deze omstandigheden biedt het plangebied ter plaatse geen functioneel leefgebied voor de voor het Natura 2000-gebied aangewezen natuurwaarden. Hierdoor heeft de realisatie van het opslagterrein geen negatief effect op de Vogelrichtlijnsoorten binnen het Natura 2000-gebied. Deze redeneerlijn kan ook gehanteerd worden voor habitatypes en leefgebied van de voor het Natura 2000-gebied aangewezen habitatoorten.

Op inhoudelijk, ecologisch vlak geeft de realisatie van het opslagterrein binnen de Natura 2000 grenzen geen belemmeringen in het kader van het toetsaspect 'oppervlakteverlies'.

Beleidsmatig kan echter gesteld worden dat de ligging van het plangebied in het Natura 2000-gebied gevolgen heeft voor de plaatselijke van toepassing zijnde geldende procedures en gebiedsaanwijzingen. Alhoewel het plangebied aangewezen is als Natura 2000-gebied, is het plangebied in het voor de locatie vigerende (ontwerp) Bestemmingsplan 'Druten - Deest, herziening Waalbandijk 5 -25b' wel aangewezen als 'Bedrijventerrein'. Ook een daadwerkelijke inrichting van het terrein als opslagterrein is beleidsmatig niet in lijn met de status van het plangebied als Natura 2000-gebied. Indien de bestemming daadwerkelijk wordt vastgesteld en door het bevoegd gezag mee ingestemd is, kan dit aanleiding geven voor het herbegrenzen van de Natura 2000-gebied grenzen ter plaatse.

De ligging van het plangebied binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied dient te worden afgestemd met het bevoegd gezag (in dit geval Provincie Gelderland). Eventueel dient gezien het feit dat er een effect optreedt (zij het beleidsmatig) als gevolg van de ontwikkeling ('oppervlakteverlies') op het Natura 2000-gebied, een vergunningsaanvraag-traject Natuurbeschermingswet 1998 doorlopen te worden

Versnippering

Als gevolg van het voorgenomen opslagterrein wordt het Natura 2000-gebied Rijntakken (of de kenmerkende natuurwaarden daarbinnen) niet versnipperd. Het terrein ligt in de oostelijke punt van het Natura 2000-gebied de Afferdense – en Deetse Waarden met daaromheen bedrijventerrein (de scheepswerf). Het plangebied voor het voornemen vormt geen verbinding of ander element binnen het Natura 2000-gebied dat door het voornemen versnipperd raakt. Significante effecten worden uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Verzuring en vermisting door stikstof uit de lucht

Een groot aantal (bedrijf)activiteiten leiden tot een emissie van stikstofoxiden (NO_x) en/of ammoniak (NH₃) waardoor mogelijk schadelijke effecten kunnen optreden aan stikstofgevoelige habitatypes in Natura 2000-gebieden. Om te bepalen of het voorgenomen plan leidt tot effecten op Natura 2000 wordt onderscheid gemaakt tussen de aanlegfase en de gebruiksfase.

Aanlegfase

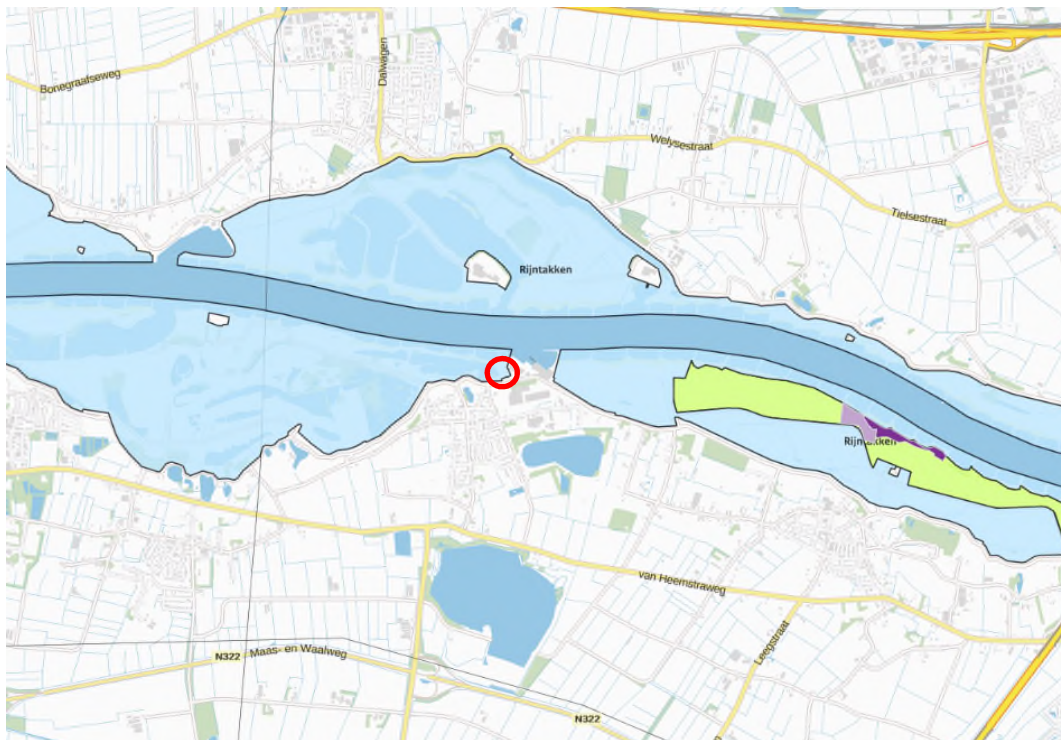
Tijdens de aanleg van het opslagterrein zal grondverzet plaatsvinden om het terrein op te hogen. Voor de ophoging zal circa 756 m³ menggranulaat en circa 3750 m³ zand nodig zijn. Deze hoeveelheden worden middels vrachtwagens naar het plangebied getransporteerd. Een vrachtwagen heeft een gemiddeld laadvolume van 20 m³. Er zal dus sprake zijn van (4506/20=) 226 vrachtwagens die van en naar het plangebied rijden. Tevens zal gebruik worden gemaakt van mobiele werktuigen (graafmachine en / of shovel) voor de verwerking van de grond. De inzet van deze werktuigen zal echter tijdelijk zijn.

Gebruiksfase

Tijdens de gebruiksfase leidt de vergroting van het opslagterrein mogelijk tot een toename van het gebruik van mobiele werktuigen. Er zullen mogelijk meer rijbewegingen plaatsvinden met heftrucks voor de verplaatsing van materialen. Ook is het mogelijk dat er vaker materiaal wordt aangevoerd met behulp van vrachtwagens.

Beoordeling

Tijdens de aanlegfase zal sprake zijn van een beperkte toename in de emissie van stikstof. In het kader van de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) wordt gekeken naar de jaarlijkse bijdrage per PAS-periode van 6 jaar. Op basis van het tijdelijke karakter en de beperkte omvang van de aanlegfase kan worden gesteld dat er slechts sprake is van een minimale toename in de jaarlijkse emissie van stikstof. Daarnaast bevindt het meest nabijgelegen voor stikstofgevoelige habitatype zich op een afstand van circa 2500 meter ten oosten van het plangebied (zie Figuur 4.4). Geconcludeerd kan worden dat de aanlegfase niet leidt tot een bijdrage aan de stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/ha/jaar (grenswaarde Natura 2000-gebied) op een voor stikstofgevoelig habitatype.

Figuur 4.4. Ligging stikstofgevoelige habitattypen (paars) in de omgeving van het plangebied. Blauw gearceerd betreft Vogelrichtlijngebied en groen gearceerd betreft Habitatrichtlijngebied (bron: AERIUS Calculator).

De gebruiksfase zal leiden tot een beperkte toename in de emissie van stikstof. Op basis van de afstand tot de meest nabijgelegen voor stikstofgevoelige habitatype (circa 2500 m) in combinatie met de beperkte toename van werkzaamheden (enkele bewegingen per dag) kan worden geconcludeerd dat de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot een bijdrage aan de stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/ha/jaar op een voor stikstofgevoelig habitatype. Tevens wordt verwacht dat een deel van de mobiele werktuigen (heftrucs) elektrisch zijn aangedreven waardoor de toename in emissie verder beperkt is.

Geconcludeerd kan worden dat het plan niet leidt tot effecten op Natura 2000 als gevolg van een (tijdelijke) verhoging van de emissie van stikstof. Significante effecten worden uitgesloten. Een nadere berekening middels AERIUS is niet aan de orde.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Verontreiniging

Het opslagterrein wordt verhoogd middels zand waarna verharding wordt aangebracht (aanlegfase). Dit materiaal zal geleverd worden met certificaten (pers. comm. Ravestein BV). Het opslagterrein zal worden gebruikt voor de opslag van goederen waar op het werfterrein geen plaats meer is. Dit zijn onder andere zeevaste materialen, hellinggoten, betonnen en stalen stoppingen. Dergelijke goederen vormen op zichzelf geen bron van verontreiniging. Daarnaast worden deze goederen geplaatst op een verharde ondergrond waarbij uitstroming naar de omgeving niet van toepassing is. Daarnaast geldt het uitgangspunt dat verontreiniging via reguliere milieuwetgeving en handhaving in het gebied wordt voorkomen. Significante effecten worden uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Verdroging

Door het opslagterrein zal er zeer plaatselijk een toename zijn in verhard oppervlakte. Gezien het karakter van het Natura 2000-gebied (in dit geval de uiterwaarden Waal) waarbij de rondom de Waal aanwezige natuurwaarden voornamelijk gevoed worden door de waterstand van de Waal, heeft een lokale toename van verhard oppervlakte geen wezenlijke invloed op het leefgebied van de aangewezen vogelrichtlijnsoorten. Daarnaast zijn effecten op habitatypes zoals Vochtige alluviale bossen (zacht houtoibossen) (H91E0A) niet aan de orde. Significante effecten worden uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Verstoring door geluid

Als gevolg van zowel de aanleg als de gebruiksfase kan er een geluid vrijkomen. In de aanlegfase zal het geluid vrijkomen bij het aanleggen van het opslagterrein. Bij de gebruiksfase gaat het met name om de aanwezige machines die van en naar de gestalde goederen bewegen. In beide gevallen zal het geluid zich niet wezenlijk onderscheiden van de omgevingsgeluiden die rondom de scheepswerf voorkomen (sirenes, machinebewegingen, productiegeluiden e.d). Bovendien is er geen sprake van plotselinge, impulsgeluiden die opvliegbewegingen veroorzaken bij vogels. Daarnaast worden in de beperkte invloedzone van de werkzaamheden (ca. maximaal 300 meter) geen natuurwaarden - aangewezen voor het Vogelrichtlijngebied - verwacht. Significante effecten worden uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Verstoring door licht

Vooralsnog is het onduidelijk of verlichting wordt aangebracht op het gewenste opslagterrein. Onderstaand wordt uiteengezet of lichtverstoring effecten kan veroorzaken. Lichtverstoring kan optreden indien kunstmatige lichtbronnen de gevoelige habitatsoorten bereiken. Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden, zoals vogels en vleermuizen.

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende vleermuissoorten waargenomen (Telmee.nl). De meervleermuis (als enige vleermuis-habitatsoort) is echter bekend van De Gelderse Toren (nabij Dieren) en is niet waargenomen nabij het plangebied. Het gebied rondom het plangebied behoort daarbij niet tot het functionele leefgebied van de soort. Effecten op de soort worden uitgesloten. Naast vleermuizen zijn een aantal vogelsoorten gevoelig voor lichtuitstraling (zie ook de effectenindicator in Figuur 4.2). De directe omgeving van het plangebied, binnen de potentiële beïnvloedingszone van lichtuitstraling, vormt geen essentieel leefgebied voor deze soorten. De instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten worden door potentiële lichtuitstraling niet aangetast (mede door de bufferende werking van de hoge vegetatie).

Lichtuitstraling op een dergelijk natuurlijk gebied is echter niet gewenst. Overige soorten die in het plangebied dan wel direct naast het plangebied voorkomen (vleermuizen en vogels zijnde niet aangewezen als natuurwaarden voor het Natura 2000-gebied) kunnen negatief beïnvloed worden indien lichtuitstraling plaatsvindt op hun biotoop. In de huidige situatie is van een dergelijke lichtuitstraling geen sprake, waardoor het plaatsen van lichtpalen een (negatieve) verandering teweeg kan brengen in het gedrag van - en het gebruik van het landschap - door deze soorten.

Om bovenstaande redenen wordt het aanbrengen van lichtbronnen met lichtuitstraling richting het natuurgebied afgeraden (zie ook 6.4.1). Significante effecten op het Natura 2000-gebied zijn uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Verstoring door trilling

Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.. Dergelijke activiteiten worden niet uitgevoerd ten behoeve van het voorgenomen opslagterrein. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase. Door de verharding van het terrein zullen eventuele bewegingen en activiteiten rondom de gestalde goederen snel uitdempen. Bovendien gaat het hier naar verwachting met name om bewegingen van rijdende machines (ten behoeve van verplaatsing van de goederen) en betreft het geen (trillings)impulsen. De trillingen zullen geen uitwerking hebben op de omliggende waterpartijen, waardoor invloeden op eventueel hier aanwezige soorten niet aan de orde zijn. Significante effecten worden uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Optische verstoring

In de huidige situatie is er reeds sprake van enige optische verstoring door de gangbare activiteiten op het bedrijventerrein en door de aanwezige (bedrijfs)woningen aan de zuidzijde van het plangebied. Door het inrichten van het plangebied zal de beïnvloedingszone van deze storingsfactor niet wezenlijk verschuiven. Dit, vanwege de aanwezige hoge begroeiing met afscherpende werking (boschages) en de aard van het voorgenomen terrein (opslag, niet

continue activiteiten aanwezig). Significante effecten worden uitgesloten. Bovendien hebben de Vogelrichtlijnsoorten die gevoelig zijn voor optische soorten (zoals zwarte stern en roerdomp) geen essentieel leefgebied in de nabijheid van het plangebied. Significante effecten worden uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde.

Verstoring door mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen et cetera, die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. In voorliggend geval betreft het effecten als gevolg van betreding (bewegingen van machines en mensen). Aangezien het terrein voorafgaand aan de inrichting opgehoogd en bestraat wordt, is deze storingsfactor ('oppervlakteverlies') prioritair aan de storingsfactor 'verstoring door mechanische effecten'. Immers, enkel in het plangebied (uiteindelijk op de bestrating en ophoging) zullen mechanische activiteiten plaatsvinden. Dit zal dan dientengevolge niet leiden tot effecten. Om deze reden zijn significante effecten uitgesloten.

Een verdere toetsing van deze storingsfactor is niet aan de orde

4.6 Conclusie Natuurbeschermingswet 1998

Als gevolg van de realisatie van het opslagterrein ten westen van de scheepswerf Ravestein BV vindt er geen aantasting van - of verstoring op natuurwaarden plaats van het aangewezen Vogelrichtlijngebied. De instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken worden niet belemmerd door het voornemen. Ook effecten op habitattypen (binnen of buiten het Vogelrichtlijngebied) zijn uitgesloten. Wel is er sprake van 'oppervlakteverlies' als gevolg van het in gebruik nemen van het terrein binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Alhoewel hier geen kenmerkende waarden (of habitattypen) aanwezig zijn, is een dergelijke invulling van het terrein niet in lijn met de aard en het doel van een gebied aangewezen als Natura 2000-gebied.

In Tabel 4.2 wordt een samenvatting gegeven van de in paragraaf 4.5 gedestilleerde (relevante) storingsfactoren voor onderhavig voornemen. In de tabel wordt aangegeven welke storingsfactoren aan de orde zijn en in welke mate deze gevolgen hebben voor het planvoornemen. In de meest rechtse kolom worden de te nemen vervolgstappen aangegeven.

Tabel 4.2. Samenvatting relevante effecten vanuit de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 als gevolg van het voornemen van terreinopslag.

Storingsfactoren	Effect?	Toelichting	Vervolgstappen
Oppervlakteverlies	Ja (beleidsmatig)	- Ruimtebeslag binnen N2000 grenzen. - Geen ruimtebeslag op leefgebieden aangewezen vogelrichtlijnsoorten of habitattypen. - Plangebied vormt klein, niet-essentieel en niet-uniek onderdeel van het Natura 2000-gebied.	Voorleggen en bespreken met bevoegd gezag (Provincie Gelderland) inzake ter plaatse geldende beleid en procedure bestemming.
Versnippering	Nee		
Verzuring en vermesting door stikstof uit de lucht	Nee		
Verontreiniging	Nee		
Verdroging	Nee		
Verstoring door geluid	Nee		
Verstoring door licht	Nee		
Verstoring door trilling	Nee		
Optische verstoring	Nee		
Verstoring door mechanische effecten	Nee		

5 Toetsing aan het Natuurnetwerk Nederland

5.1 Algemeen

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. Het NNN wordt beschermd volgens het “nee, tenzij”- principe. Bij directe aantasting is sprake van een dergelijke afweging. Provincie Gelderland kent bij het GNN/GO geen externe werking (enkel van voornemens binnen de begrenzing van het NNN).

Hoewel GNN/GO geen externe werking heeft, is vanwege een zorgvuldige planvoorbereiding en een goede ruimtelijke ordening in dit specifieke geval bezien of de kernkwaliteiten van GNN/GO worden beïnvloed door de voorgenomen ontwikkeling.

In dit hoofdstuk zal allereerst de ligging van het voornemen ten opzichte van het NNN weergegeven worden. Vervolgens zal in paragraaf 5.3 de toetsing van het voornemen plaatsvinden. Aan het eind van dit hoofdstuk (paragraaf 5.4) staat de conclusie beschreven.

5.2 Ligging NNN-gebied

Het voornemen van het opslagterrein is direct in de nabijheid van het GNN gelegen. In Figuur 5.1. is de ligging van het plangebied ten opzichte van het GNN en de bijbehorende beheertypen in kaart aangegeven.

Figuur 5.1. Aangewezen beheertypen rondom het plangebied. (Provincie Gelderland, 2016).

Dit aangrenzende NNN-gebied is in het Natuurbeheerplan van Gelderland (2016) aangewezen als: ‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’. De waterdelen in het NNN zijn aangewezen als ‘N02.01 Rivier’. Daarbuiten zijn ook delen van de scheepswerf begrensd als het beheertype ‘Rivier’.

Het deel van het NNN-gebied rondom het plangebied heeft als ambitie 'perceel nog om te vormen naar natuur'. Hieronder wordt een korte beschrijving gegeven van welke vegetatie en kenmerken vallen onder het natuurbeheertype 'Kruiden- en faunarijk grasland' (<http://www.portaalnatuurenlanschap.nl>).

N12.02. Kruiden- en faunarijk grasland

Kruiden- en faunarijk grasland omvat graslanden die kruidenrijk zijn, maar niet tot de schraallanden, vochtig hooiland, zilt grasland en overstromingsgrasland of glanshaverhooiland behoren. De vegetatie kan behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; ondermeer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Diverse soorten ruigte en struweel kunnen in dit grasland voorkomen. Het grasland wordt meestal extensief beweeid of gehoid en niet of slechts licht bemest.

Het beheertype Kruiden- en faunarijk grasland kan voorkomen op diverse bodems van vochtig tot droog en heeft doorgaans een (matig) voedselrijk karakter. Kruiden- en faunarijk grasland komt in vrijwel alle landschapstypen voor. Toch is het areaal de laatste veertig jaar enorm afgenomen door de gangbare landbouwpraktijk: sterke bemesting gecombineerd met periodiek doodspuiten van de grasmat en opnieuw inzaaien met hoog productieve grasvariëteiten. De meeste overgebleven kruidenrijke graslanden liggen in overhoekjes van het agrarische gebied of komen voor in natuurgebieden. Daar kan kruidenrijk grasland een tijdelijk fase zijn als de benodigde abiotische omstandigheden voor schraallanden niet of nog niet gerealiseerd kunnen worden.

Op basis van het terreinbezoek (12 april 2016; zie ook paragraaf 6.2.2) is gebleken dat een deel van het NNN overeenkomt met het huidige beheertype Kruiden- en faunarijk grasland. Echter het terrein westelijk gelegen van het plangebied (de bosschages en de ruigtekruiden daarom heen) betreffen geen vegetatie met dergelijke kenmerken.

5.3 Beoordeling Natuurnetwerk Nederland

5.3.1 Toetsingskader

Geen directe effecten

Als gevolg van het voornemen wordt geen GNN-gebied aangetast aangezien het voornemen niet binnen de grenzen van het GNN gelegen is. Er is derhalve geen vervolgpcedure in het kader van het 'nee, tenzij-principe' aan de orde.

Externe werking

Hoewel GNN/GO geen externe werking heeft, is vanwege een zorgvuldige planvoorbereiding en een goede ruimtelijke ordening in dit specifieke geval bezien of de kernkwaliteiten van GNN/GO worden beïnvloed door de voorgenomen ontwikkeling. Het voorliggende voornemen wordt derhalve getoetst op haar effecten op de NNN-kenmerken en waarden:

1. uitwisselingsmogelijkheden (doel 'verbinden');
2. natuurlijke eenheid en aaneengeslotenheid (doel 'vergroten');
3. kwaliteit van het NNN en van leefgebied van soorten (doel 'kwaliteitsverbetering'). De kwaliteit wordt gevormd door de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, hieronder wordt onder andere het volgende bedoeld: natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Beoordeeld wordt in hoeverre er een significante aantasting plaatsvindt van de drie genoemde kenmerken en waarden.

Wat betreft *Ad 1* en *Ad 2* vindt er als gevolg van het voorgenomen opslagterrein geen effect op het GNN plaats. Dit aangezien het voornemen niet in het GNN gelegen is; de verbindende werking wordt niet aangetast (rondom het plangebied is verder enkel bedrijventerrein aanwezig) en de natuurlijk eenheid of aaneengeslotenheid wordt om diezelfde reden niet aangetast.

De kwaliteit van het NNN wordt indien strikt getoetst aan directe aantasting – niet aangetast. Mogelijk veroorzaken storingsfactoren die vrijkomen bij het in gebruik nemen van het plangebied en bij de aanlegfase wel enige effecten op het naastgelegen GNN. Dit zal echter enkel effecten hebben op de randzones van het GNN-gebied. Onderstaand wordt dit nader toegelicht.

5.3.2 Externe werking op kwaliteit GNN

Zoals in het vorige hoofdstuk (toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998) uiteengezet is, kunnen enkele storingsfactoren optreden als gevolg van het voornemen. Vrijwel alle hier genoemde storingsfactoren zijn ook relevant voor het GNN. Enkel directe effecten zijn uitgesloten (Oppervlakteverlies en mechanische effecten). De storingsfactoren op het GNN betreffen:

- Versnippering
- Verzuring door stikstof uit de lucht
- Vermesting door stikstof uit de lucht
- Verontreinig
- Verdroging
- Verstoring door geluid
- Verstoring door licht
- Verstoring door trilling
- Optische verstoring
- Verstoring door mechanische effecten.

Voor de storingsfactoren geldt vrijwel eenzelfde effectbeoordeling als die uitgevoerd is voor de Natuurbeschermingswet 1998. Onderstaand worden de relevante storingsfactoren op effect kort aangestipt wat betreft het aspect 'kwaliteit' van het omliggende GNN.

Versnippering

Aangezien het plangebied van voorgenomen terreinopslag een uithoek van het Natura 2000-gebied betreft, aan de rand van het bedrijventerrein ligt en dit deel niet een verbinding vormt met (vergelijkbaar) natuur in de omgeving, zijn effecten met betrekking tot versnippering uitgesloten. Effecten op de kwaliteit van het GNN zijn derhalve uitgesloten.

Stikstofdepositie (verzuring en vermisting)

Kwaliteitsvermindering van het GNN als gevolg van stikstofdepositie ten gevolge van de gewenste terreinopslag zal niet aan de orde zijn. Dit met name gezien de in de directe nabijheid aanwezige, niet gevoelige leefgebieden van soorten voor stikstofdepositie en gezien de verwachting dat slechts een kleine toename in werkzaamheden plaatsvindt. De natuurwaarden in de omgeving worden niet nadelig beïnvloed. Effecten op de kwaliteit van het GNN zijn uitgesloten.

Verontreiniging

Er vindt geen normoverschrijdende verontreiniging plaats bij de werkzaamheden, waardoor ecologisch gerelateerde effecten niet aan de orde zijn. Ditzelfde geldt voor de opslag van goederen

op het terrein; deze worden op een verharde ondergrond geplaatst. Effecten op de kwaliteit van het GNN zijn derhalve uitgesloten.

Verdroging

Er worden bij voorgenomen terreinopslag geen veranderingen in de (grond-)waterhuishouding voorzien. Dit mede gezien de functie van de Waal en uiterwaarden in relatie tot de watervoorziening in het gebied. Om deze reden zullen geen negatieve effecten op de kwaliteit van het GNN optreden.

Verstoring door geluid

In de toekomstige situatie zal het geluid zich niet wezenlijk onderscheiden van de huidig aanwezige omgevingsgeluiden die rondom de scheepswerf voorkomen (sirenes, machinebewegingen, productiegeluiden e.d). Bovendien is er geen sprake van plotselinge, impulsgeluiden die opvliegbewegingen veroorzaken bij bijvoorbeeld vogels. Daarnaast betreft het een beperkte invloedzone van de werkzaamheden (ca. maximaal 300 meter). Effecten op de kwaliteit van het GNN zijn uitgesloten.

Verstoring door licht

Onder invloed van licht stemmen dieren en planten hun fysiologische en fenologische activiteiten en processen af op hun omgeving. Onder andere lichtgevoelige soorten zoals vogels en vleermuizen die voorkomen in GNN-gebieden met bomen/bossen en of open foerageergebieden (alsook rondom het plangebied) kunnen effecten ondervinden van lichtuitstraling. Een gering negatief effect op het NNN is derhalve, zonder duidelijk lichtplan, niet uitgesloten. Het gaat daarbij voornamelijk om de bosschages (westelijk van het plangebied) als leefgebied voor zoogdieren en vogels en de open terreinen (noordelijk van het plangebied) als foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast vormt een denkbaar negatief effect mogelijke lichtuitstraling op de donkerterre, als wezenlijke waarde van het GNN.

Indien langdurig en belemmerende lichtuitstraling wordt voorkomen op het naastgelegen GNN-gebied zijn effecten uitgesloten. Geadviseerd wordt om het terrein niet te verlichten of - indien toch gekozen wordt voor verlichting, dit zorgvuldig in te passen. Daarbij kan gedacht worden aan lage armaturen en aan het verlichten van het terrein enkel wanneer gewerkt wordt. Zodoende worden ook indirecte effecten voorkomen.

Verstoring door trilling

Trilling veroorzakende werkzaamheden (zoals heien) worden niet uitgevoerd bij de onderhavige voornemen tot opslagterrein. Door de verharding van het terrein zullen eventuele bewegingen en activiteiten rondom de gestalde goederen snel uitdempem. Effecten op de kwaliteit van het GNN zijn derhalve uitgesloten.

Verstoring door optische effecten

Optische verstoring kan op de randen van het NNN-gebied optreden. Dit zal echter niet wezenlijk verschillen van de optische verstoring die in de huidige situatie aan de orde is. Door de ligging van het plangebied direct tegen het bestaande verharde bedrijventerrein van Ravestein BV en ten noorden van de (bedrijfs)woningen, vindt er reeds (optische) verstoring plaats. De beïnvloedingszone zal minimaal zijn. De bewegingen binnen het plangebied zullen bovendien gereguleerd verlopen; onverwachte bewegingen zijn gezien het doel van het terrein (opslag en

verplaatsen goederen) niet aan de orde. Effecten op de kwaliteit van het GNN zijn derhalve uitgesloten.

5.4 Conclusie Gelders Natuurnetwerk

Provincie Gelderland kent enkel vervolgstappen in het kader van het Gelders Natuurnetwerk indien de uitwisselingsmogelijkheden, de natuurlijke eenheid, de aaneengeslotenheid en/of de kwaliteiten (wezenlijke kenmerken en waarden) van het GNN worden aangetast door een voornemen binnen de grenzen van het GNN. Dergelijke vervolgstappen zijn bij voorliggend voornemen niet aan de orde aangezien het plangebied buiten de grenzen van het GNN gelegen is. Het plangebied grenst wel aan het GNN. Door de inrichting van het terrein als opslagterrein zullen ook als gevolg van een aantal vrijkomende, indirecte storingsfactoren geen effecten plaatsvinden op de kerndoelen van het omliggende GNN.

Wel wordt geadviseerd om aandacht te besteden aan lichtuitstraling; belemmerende lichtuitstraling dient voorkomen te worden op het omliggende GNN om ook alle indirecte effecten uit te kunnen sluiten (zie ook kader op vorige pagina en paragraaf 7.2).

6 Toetsing Flora- en faunawet

6.1 Algemeen

Een groot aantal plant- en diersoorten is beschermd door de Flora- en faunawet. Deze is niet gebonden aan speciale gebieden, en geldt dus overal in Nederland. Indien als gevolg van de werkzaamheden en het gebruik van opslagterrein verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet worden overtreden, is een ontheffing ex. art. 8 tot en met 12 Flora- en faunawet noodzakelijk. Het is daarom van belang om te onderzoeken of beschermde soorten op of binnen de invloedssfeer van het plangebied aanwezig zijn en of deze schade ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling daarvan. Een dergelijke toetsing vindt in dit hoofdstuk plaats.

Allereerst zal in paragraaf 6.2 de methodiek en de resultaten van de toetsing aan de Flora- en faunawet uiteengezet worden. In paragraaf 6.3 zijn de resultaten uit paragraaf 6.2 getoetst aan de Flora- en faunawet. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die zijn omschreven in paragraaf 6.4.

6.2 Methodiek en resultaten

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

6.2.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten uit de Flora- en faunawet (Tabel 2 en 3). Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Indien een effect optreedt en/of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van zwaarder beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten.

De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.Telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen;

- Kaartenset van de Provincie Gelderland met daarop de kerngebieden van de (habitat)soorten (Provincie Gelderland, 2012a).

Met behulp van bovenstaande bronnen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze bronnen, met name de atlassen en Telmee.nl, maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens uit deze bronnen hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

Op de site telmee.nl (2011-2016) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): buizerd, gierzwaluw, havik, roek en slechtvalk.

Categorie 5: er zijn geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5-soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermde nesten.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: bever, waterspitsmuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker.

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper en bittervoorn.

Flora

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

6.2.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek).

Op 12 april 2016 is een terreinbezoek in het ochtend uitgevoerd bij half bewolkt weer met een temperatuur van circa 12 C° (www.knmi.nl). Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet doorkruist zodat een gebiedsdekkend beeld verkregen is.

Biotoopbeschrijving

Het plangebied bestaat uit een perceel met ruigte/kruidenvegetatie. Aan de zuidzijde van het plangebied (grenzend aan de bedrijfswoningen) is een relatief onderhouden grazige strook aanwezig. Aan de oostzijde van het perceel is kale grond aanwezig met enkele kruidenvegetatie. In het plangebied staan twee essen.

In Figuur 6.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 6.1. Impressie plangebied met aanwezige bosschage (onder) en omringend groen (rechtsboven).

Resultaten terreinbezoek

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Op basis van de aanwezige biotopen kan gesteld worden dat niet alle (beschermd) soortgroepen relevant zijn voor de effectbepaling van het voornemen. Zo zijn op voorhand de volgende soortgroepen uitgesloten van het plangebied (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn hierdoor niet aan de orde): vissen, reptielen, vlinders en libellen. Aangezien het plangebied een relatief monotoon karakter betreft (één biotoop zonder gebouwen of grote aaneengesloten bomen), in een verstoorde omgeving ligt, geen open water bevat, de soorten strenge habitateisen hebben en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan de omgeving van het plangebied loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant.

De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën en flora worden hierna wel behandeld.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage 1).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie in de directe omgeving waargenomen soorten buizerd, gierzwaluw, havik, roek en slechtvalk). Dit ook aangezien in het plangebied geen gebouwen of beschutte en hoge bomen voorkomen waarin de soorten een nest kunnen maken. De in de omgeving waargenomen soorten zijn soorten die in dergelijke elementen nesten maken. Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop en de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Het plangebied biedt daarnaast wel een geschikt broedbiotoop voor algemeen voorkomende broedvogels. In de twee bomen zijn geen nesten aangetroffen. De aanwezige braamvegetatie ten noorden van het plangebied biedt mogelijk wel een beschutte en geschikte broedplaats voor algemeen voorkomende soorten als de merel. Hier zijn verschillende zangvogels in en rondom waargenomen. Ook het aangrenzende, meer beschutte uiterwaarde gebied (westzijde plangebied) vormt een geschikt broedgebied voor een verscheidenheid aan vogels. Deze zijn veelvuldig tijdens het terreinbezoek waargenomen.

Zoogdieren

Uit de bureaustudie komt naar voren dat in de omgeving van het plangebied de bever is waargenomen. Het plangebied zelf vormt geen (essentieel) onderdeel van het leefgebied van de bever. Hier zijn ook geen burchten aanwezig en zijn geen sporen aangetroffen. Ook direct naast het plangebied zijn geen sporen van de soort aangetroffen. Bevers komen voor in het overgangsgedebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren (uiterwaarden) en meren (vzz.nl). Het naastgelegen uiterwaarden gebied vormt wel een geschikt leefgebied voor de soort. Uit de bureaustudie is tevens gebleken dat de waterspitsmuis in de omgeving van het plangebied is waargenomen. De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers (www.zoogdiervereniging.nl). Vanwege het ontbreken van een dergelijk biotoop in het plangebied, is de soort uitgesloten van het plangebied.

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende vleermuissoorten waargenomen. Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken waarin of waarachter ze kunnen wegkruipen. Dergelijke (geschikte) elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn. Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als onderdeel van hun foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied gebruikt worden. De verwachting is dat ze voornamelijk van het naastgelegen natuurterrein gebruik maken als foerageergebied (boven en rondom de waterpartij worden veel insecten verwacht). Vleermuizen benutten daarnaast beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen et cetera). Veelal wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. Door het ontbreken van dergelijke lijnvormige elementen, zijn vliegroutes uitgesloten van het plangebied.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaard kikker en gewone pad. De soorten zullen met name gebruik maken van de verruigde vegetatie in het plangebied of van de vegetatie net buiten het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie (indien holen en dergelijk aanwezig zijn). Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, vormt het plangebied geen voortplantingsbiotoop; de waterpartijen in de omgeving mogelijk wel.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Zwaar beschermde amfibieën worden gezien de afwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen, het monotone en verruigde, voedselrijke landschap en de strikte eisen die deze soorten aan hun leefgebied stellen niet verwacht in het plangebied. De daadwerkelijke uiterwaarden van de Waal (in dit geval de in de omgeving aanwezige Afferdenschse en Deestsche Waarden) vormen wel een geschikt leefgebied voor de beschermde amfibiesoorten kamsalamander en rugstreeppad. Hier bevindt zich een onverstoord, waterrijk gebied met veel natuurlijke kleinschalige landschapselementen en vergraafbare terreinen die een optimaal biotoop vormen voor deze beschermde amfibiesoorten. Ook de poelkikker wordt meer westelijk van het plangebied verwacht. Hier komen kleinschalige poelen voor (zoals de tichelgaten) die voldoen aan het optimale biotoop van de soort. De soort preferereert zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren die vrij zijn van vis en een goede onderwatervegetatie hebben. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn. Geschikte biotopen zijn niet aanwezig in voorliggend plangebied waardoor de kans op de soorten klein wordt geacht.

Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit een verruigd perceel met kruidenvegetatie. Algemeen voorkomende kruiden/ruigtesoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: braam, grote berenklauw, ridderzuring, brandnetel, distel, dovenetel, kleeftkruid, zevenblad, smeewortel, boterbloem en speenkruid.

In Figuur 6.2 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 6.2. Impressie aanwezige vegetatie in het plangebied.

Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het terreinbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht gezien het voedselrijke en verruigde biotoop.

6.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 6.1 en die een (zwaarder) beschermde status hebben in de Flora- en faunawet mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 6 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 6.1. Aanwezigheid van (mogelijk) beschermde soorten (Tabel 2/3 en vogels) in of in de omgeving van het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Functie	Toelichting
Algemene broedvogels	Tijdens het broedseizoen beschermd als nest in gebruik is	Ja	Broedbiotoop en rust- en verblijfplaats	Dichte vegetatie is geschikt als broedbiotoop. Daarnaast veel in de omgeving.
Vleermuizen	Tabel 3, Habitatrictlijn Bijlage IV	Mogelijk	Foerageergebied	Terrein en omgeving onderdeel van foerageergebied

6.3 Effectbeoordeling

De effecten op zwaar beschermde soorten als gevolg van het toekomstige voornemen, worden per soortgroep getoetst. Enkel de soortgroepen in Tabel 6.1 zijn relevant bevonden voor voorliggend plangebied. Derhalve wordt enkel op deze soortgroepen ingegaan:

- vogels (algemeen)
- zoogdieren (vleermuizen).

Op overige soortgroepen zijn geen effecten aan de orde.

6.3.1 Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste (algemene) broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de kapwerkzaamheden en het verwijderen van de vegetatie niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen effecten en belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde. Zo wordt ook verstoring richting de omgeving voorkomen.

In het plangebied komen door het gunstige broedbiotoop vogels tot broeden in de dichte vegetatie en mogelijk in de bomen. De kans is zeer aannemelijk dat deze aanwezig zijn. Tijdens de **aanlegfase** is het daarom van belang dat de vegetatie niet in het broedseizoen (als broedende vogels aanwezig zijn) verwijderd wordt.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken (de ophoging en verharding) dan dient het plangebied vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels (vegetatie verwijderen of voor het broedseizoen dermate verstoren dat vogels niet tot broeden komen). Wanneer het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen (i.e. wanneer broedende vogels en/of jongen aanwezig zijn) om te werken dan kan het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen, of in de invloedssfeer van het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is. Gezien de ligging van het plangebied naast de uiterwaarden Waal zijn broedgevallen binnen de invloedssfeer zeer waarschijnlijk.

Tijdens de **gebruiksfase** worden er geen activiteiten in het plangebied uitgevoerd anders dan het stallen en verplaatsen van materiaal. De aanrijroute zal naar verwachting vanaf het reeds bestaande scheepswerf verlopen waardoor de verstoring vanuit één kant komt. Gezien de plaatselijke bewegingen kan bij vogels gewenning optreden voor de activiteiten, mede aangezien de bewegingen strikt gezien binnen het plangebied blijven.

6.3.2 Zoogdieren (vleermuizen)

Alle vleermuissoorten (inclusief hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden) zijn beschermd onder de Flora- en faunawet en staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Een aantasting, verwijdering of wezenlijke verstoring van een dergelijke element (met essentiële functie) of het individu is een overtreding van de verbodsbepalingen gesteld in de Flora- en faunawet.

Het plangebied en met name de omgeving zal met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid gebruikt worden als foerageergebied door vleermuizen. Doordat het plangebied, gezien de beperkte omvang en monotone karakter, geen essentieel onderdeel uitmaakt van hun leefgebied worden bij voorgenomen ingreep geen verbodsbepalingen overtreden (i.e. er wordt geen *essentieel* foerageergebied aangetast).

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Wel dient zowel tijdens de **aanlegfase** als de **gebruiksfase** rekening gehouden te worden met de zwaar beschermde vleermuizen. Aangezien vrijwel alle vleermuizen lichtgevoelig zijn, dient zowel in de nieuwe situatie (**gebruiksfase**) als in de periode van werkzaamheden (**aanlegfase**) lichtuitstraling buiten de grenzen van het plangebied voorkomen te worden. Dit geldt ook voor langdurige lichtuitstraling op de aangrenzende terreinen en vegetatie (tussen zonsondergang en zonsopkomst). Wanneer deze maatregel in acht wordt gehouden (door het terrein niet permanent te verlichten – zie ook maatregelen bij de toetsing aan de GNN/Natuurbeschermingswet 1998 en paragraaf 7.2), zijn negatieve effecten op vleermuizen uit te sluiten. De functionaliteit van het leefgebied van de vleermuizen blijft gewaarborgd.

6.4 Conclusie Flora- en faunawet

Kort samengevat is het resultaat van het bureauonderzoek en het terreinbezoek dat de Flora- en faunawet geen belemmering vormt voor de voorgenomen terreinopslag, mits rekening gehouden wordt met zwaar beschermde vleermuizen (Tabel 3-soort) en broedvogels. Met vleermuizen kan rekening gehouden worden door lichtuitstraling te beperken. Tevens moet rekening gehouden worden met algemene broedvogels. Zie ook onderstaande voorschriften.

6.4.1 Maatregelen en aanbevelingen (algemeen en soortspecifiek)

Onderstaand zijn de maatregelen, voortkomend uit de aanwezige soorten (paragraaf 6.3) en de ligging van het plangebied in het landschap, opgesomd.

- Vegetatie in het plangebied verwijderen buiten het broedseizoen indien concrete broedgevallen aanwezig zijn (dit is zeer waarschijnlijk in het plangebied);
- Lichtuitstraling buiten het plangebied voorkomen/uitsluiten. Geen lichtmasten plaatsen, werken met lage armaturen, bewegingssensoren voor verlichting e.d;
- Plangebied afschermen van omliggend natuurgebied door bijvoorbeeld fijnmazig, amfibiekerend hekwerk of scherm.
- Zicht ontnemende en lang te stallen objecten aan de buitenzijden van het plangebied (aan de kant van de bosschages/water) plaatsen. Hierdoor wordt het zicht van menselijke activiteiten van het naastgelegen natuurgebied ontnomen zodat minder optische verstoring ontstaat voor de hier aanwezige soorten.

7 Conclusies en aanbevelingen

Ravestein Beheer BV is voornemens een nieuw opslagterrein te realiseren op het terrein van Ravestein BV te Deest (westzijde bestaande loodsen). Om het opslagterrein te realiseren zal het terrein worden opgehoogd met menggranulaat en zand waarna verharding wordt aangebracht. Het opslagterrein zal worden gebruikt voor de opslag van goederen waar op het werfterrein geen plaats meer is.

Om de mogelijkheden van het gewenste opslagterrein te kunnen beoordelen, is een verkennende toetsing uitgevoerd met betrekking tot de hier geldende natuurwetgeving. Op basis van de eerste beschikbare gegevens omtrent de voorgenomen ontwikkeling is het voornemen getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998 (Voortoets), het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de EHS) en de Flora- en faunawet.

7.1 Conclusies

7.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Als gevolg van de realisatie van het opslagterrein ten westen van de scheepswerf Ravestein BV vindt er, door de verspreiding van de natuurwaarden in combinatie met de aard en omvang van het voornemen, geen aantasting van - of verstoring op natuurwaarden plaats van het aangewezen Vogelrichtlijngebied. Ook effecten op habitatsoorten en habitattypen (binnen of buiten het Vogelrichtlijngebied) zijn uitgesloten. Wel is er sprake van 'Oppervlakteverlies' als gevolg van het in gebruik nemen van het terrein binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Alhoewel hier geen kenmerkende waarden aanwezig zijn, is een dergelijke invulling van het terrein niet in lijn met de aard en het doel van een gebied aangewezen als Natura 2000-gebied.

In een overleg met het Bevoegd gezag (provincie Gelderland) dient nader bekeken te worden welke stappen worden doorlopen (het betreft namelijk met name beleidsmatige procedures in plaats van ecologisch inhoudelijke vervolgstappen). Gezien het feit dat er sowieso een effect optreedt als gevolg van de ontwikkeling (oppervlakte verlies) op het Natura 2000-gebied, dient een vergunningsaanvraag-traject Natuurbeschermingswet 1998 doorlopen te worden.

7.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Provincie Gelderland kent enkel vervolgstappen in het kader van het Gelders Natuurnetwerk indien de uitwisselingsmogelijkheden, de natuurlijke eenheid, de aaneengeslotenheid en/of de kwaliteiten (wezenlijke kenmerken en waarden) van het GNN worden aangetast door een voornemen binnen de grenzen van het GNN. Dergelijke vervolgstappen zijn bij voorliggend voornemen niet aan de orde aangezien het plangebied buiten de grenzen van het GNN gelegen is. Het plangebied grenst wel aan het GNN. Door de inrichting van het terrein als opslagterrein zullen ook als gevolg van een aantal vrijkomende, indirecte storingsfactoren geen effecten plaatsvinden op de kerndoelen van het omliggende GNN.

Wel wordt geadviseerd om aandacht te besteden aan lichtuitstraling; belemmerende lichtuitstraling dient voorkomen te worden op het omliggende GNN om ook alle indirecte effecten uit te kunnen sluiten.

7.1.3 Flora- en faunawet

Kort samengevat is het resultaat van het bureauonderzoek en het terreinbezoek dat de Flora- en faunawet geen belemmering vormt voor de voorgenomen terreinopslag, mits rekening gehouden wordt met zwaar beschermde vleermuizen (Tabel 3-soort) en broedvogels. Met vleermuizen kan rekening gehouden worden door lichtuitstraling te beperken (zie paragraaf 7.2). Tevens moet rekening gehouden worden met algemene broedvogels.

7.2 Maatregelen en aanbevelingen (algemeen en soortspecifiek)

Onderstaand zijn de maatregelen voortkomend uit de Flora- en faunawet (aanwezige beschermde soorten in het plangebied en omgeving) en voortkomend uit de ligging van het plangebied in het landschap (GNN/N2000) opgesomd. Aangegeven is in hoeverre dit een eis uit de wet is of in hoeverre dit een aanbeveling is.

- Vegetatie in het plangebied verwijderen buiten het broedseizoen (eis vanuit Flora- en faunawet);
- Lichtuitstraling buiten het plangebied voorkomen/uitsluiten. Geen lichtmasten plaatsen, werken met lage armaturen, bewegingssensoren voor verlichting e.d. (licht zorgvuldig inpassen) (eis vanuit de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998);
- Plangebied afschermen van omliggend natuurgebied door bijvoorbeeld fijnmazig, amfibiekerend hekwerk of scherm (optioneel, bevorderlijk voor natuurwaarden naast gelegen terrein).
- Zicht ontnemende en lang te stallen objecten aan de buitenzijden van het plangebied (aan de kant van de bosschages/water) plaatsen (optioneel, bevorderlijk voor naast gelegen natuurwaarden). Hierdoor wordt het zicht van menselijke activiteiten van het naastgelegen natuurgebied ontnomen zodat minder optische verstoring ontstaat voor de hier aanwezige soorten.

8 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Rijkswaterstaat, 2012. Infrastructuur en vleermuizen. Perspectief van de opdrachtgever.

Spikmans, F., 2011. Kamsalamander in rivierengebied Gelderland. Onderzoek naar migratie van amfibieën op dijktrajecten. Stichting RAVON, Nijmegen.

Overig:

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.naturalis.nl

www.telmee.nl

www.vlindernet.nl

www.libellennet.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing Tabel 2 en 3 - soorten

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten, zie onderstaande tabel), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Soort	Categorie	Toelichting
Steenuil	1	Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Gierzwaluw, Roek	2	Nesten van koloniebroeders
Grote gele kwikstaart, Huismus, Oehoe, Ooievaar, Kerkuil, Slechtvalk	3	De fysieke voorwaarden voor de vaste nestplaats zijn afhankelijk van bebouwing, vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Boomvalk; Buizerd; Havik, Ransuil Sperwer, Wespandief en Zwarte wouw	4	Vogels die jaar in jaar uit in hetzelfde nest broeden en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om

soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2014 werd deze term vervangen door NNN door staatssecretaris Dijkzema van het ministerie van EZ.

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuur-gebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen. Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

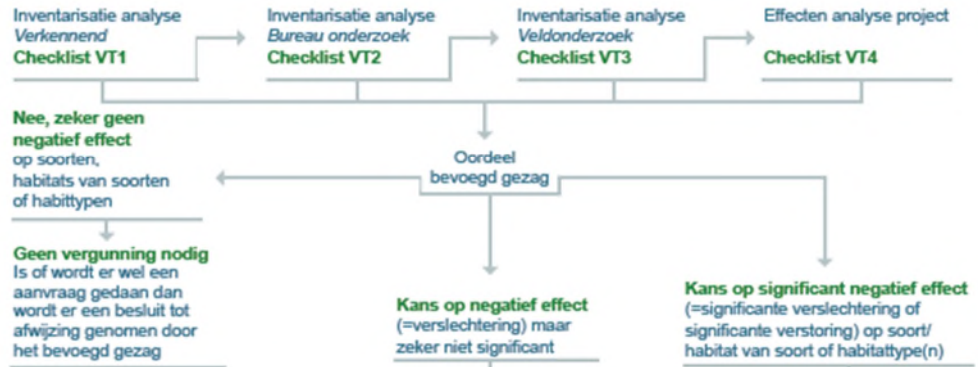
Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Bijlage 2: Toelichting storingsfactoren

Ministerie van EZ, 2015

Oppervlakteverlies en versnippering (1 en 2)

Oppervlakteverlies leidt tot een afname van beschikbaar oppervlak leefgebied van soorten en/of habitattypen. Door versnippering kunnen verschillende gebieden geïsoleerd van elkaar komen te liggen, waardoor ze onbereikbaar worden of hun functie verliezen.

Stikstofdepositie (verzuring en vermesting)(3 en 4)

Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van stikstof (stikstofdioxide (NO_x), ammoniak (NH₃)). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Verzoeting (5)

Verzoeting treedt op als het chloridegehalte in het water afneemt, en niet meer geschikt is voor de beoogde zoute of brakke natuurtypen.

Het steeds zoeter worden van bijv. het Oostvoornse meer heeft gevolgen voor de flora en fauna in het meer. Bepaalde soorten zullen verdwijnen terwijl nieuwe soorten zich zullen vestigen. Door de verzoeting zal de brakwatervegetatie verdwijnen. Dit heeft tot gevolg dat door het afsterven van algen en wieren een verslechtering van de waterkwaliteit kan optreden. Verder kan door verzoeting de gevoeligheid voor eutrofiëring sterk toenemen. Naast verandering van vegetatie zal bij een verdere verzoeting ook de macrofauna- en visstandsamenstelling veranderen.

Verzilting (6)

Verzilting betreft de ophoping van oplosbare zouten (kalium, natrium, magnesium, calcium) in bodems en wateren. In wateren komt verzilting over het gehele spectrum tussen zoet (<200 mg Cl/l) en zeer zout (> 30.000 mg Cl/l) voor en is dus niet beperkt tot zoet en brak water.

Als gevolg van verzilting verandert de zoet-zout gradiënt en dit heeft gevolgen voor de grondwaterkwaliteit en dus de bodemvruchtbaarheid. Dit werk weer door in randvoorwaarden voor aanwezige plant- en diersoorten en leidt uiteindelijk tot een verandering in de soortensamenstelling.

Verontreiniging (7)

Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen die onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Het gaat hier onder andere over organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater en lucht. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex en kunnen zich pas vele jaren later manifesteren. Vrijwel alle soorten habitattypen reageren op verontreiniging (bron: effectenindicator EZ).

Verdroging (8)

Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is dan lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Vernatting (9)

Vernatting manifesteert zich in hogere grondwaterstanden en/of toenemende kwel veroorzaakt door menselijk handelen.

Verandering stroomsnelheid (10)

Verandering van stroomsnelheid van beken en rivieren kan optreden door menselijke ingrepen zoals plaatsen van stuwen, kanaliseren of weer laten meanderen.

Verschillen in stroomsnelheid (langzaam of snel) en dimensies (van bovenloop tot riviertje) leiden tot duidelijke verschillen in levensgemeenschappen en kenmerkende soorten hiervan. Door verandering in stroomsnelheid verdwijnen kenmerkende soorten en levensgemeenschappen.

Verandering overstromingsfrequentie (11)

De duur en/of frequentie van de overstroming van beken en rivieren verandert door menselijke activiteiten.

Voor een voedselarme vegetatie bijvoorbeeld leidt een toenemende overstroming met voedselrijk water tot vermessing: verrijking van de bodem en daardoor verruiging van de vegetatie. Bij boezemlanden die regelmatig worden overstroomd leidt een afname van de overstromingsfrequentie tot verzuring van de bodem, waardoor basenminnende plantensoorten kunnen verdwijnen. Langdurige overstroming kan leiden tot zuurstofgebrek in de wortels van planten waardoor planten kunnen afsterven. Uiteindelijk grijpt een verandering in de overstromingsdynamiek zo in op de soortensamenstelling.

Verandering dynamiek substraat (12)

Er treedt een verandering op in de bodemdichtheid of bodemsamenstelling van terrestrische of aquatische systemen, bijvoorbeeld door aanslibbing of verstuing.

Verstoring door geluid (13)

Verstoring door geluid betreft verstoring van diersoorten door onnatuurlijke geluidsbronnen. Verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens leiden tot het verlaten van het leefgebied of afname van de reproductie. Er kan ook gewinning optreden, in het bijzonder bij continue geluid (bron: effectenindicator Ministerie van EZ en Broekmeyer et al., 2005).

Verstoring door licht (14)

Lichtverstoring kan optreden indien kunstmatige lichtbronnen de gevoelige habitatsoorten bereiken. Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden, zoals vogels, vleermuizen en zeehonden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's.

Met name schemer- en nachttactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken of verdreven worden door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld en verlichte delen van het leefgebied worden vermeden (bron: Broekmeyer et al., 2005).

Verstoring door trilling (15)

Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen et cetera.

Verstoring door optische effecten (16)

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Verstoring door mechanische effecten (17)

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen et cetera, die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten.

Verandering in populatiedynamiek (18)

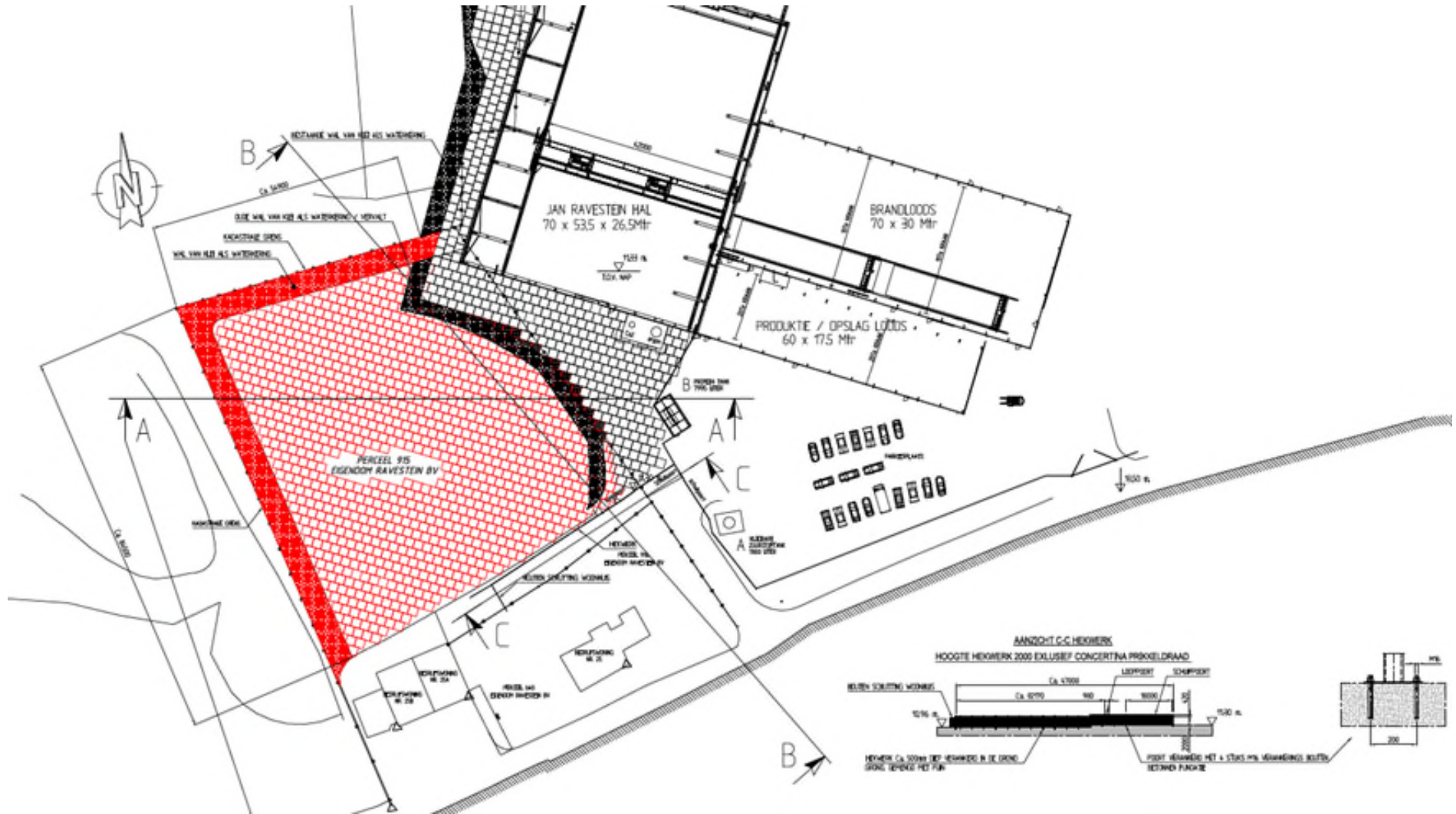
De storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld of de situatie wanneer er sprake van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij.

Bewuste, menselijke ingrepen op populatieniveau kunnen leiden tot directe problemen en problemen in de toekomst. Een verandering in populatieomvang is een direct effect. Een verandering in populatie-opbouw (verandering van de verhouding sterfte-reproductie) leidt in de toekomst tot effecten. Zowel minder organismen (een kleinere populatie) en zeker een verandering in samenstelling van de populatie (bijv. meer oude dieren) kunnen leiden tot een verandering in de geboorte/sterfte ratio. En daarmee kan er iets veranderen in de populatiedynamiek (het gedrag in de tijd). Dit kan uiteindelijk leiden tot het (tijdelijk) verdwijnen van soorten, waardoor het evenwicht van het ecosysteem verschuift. De gevoeligheid is sterk afhankelijk van diverse populatiekenmerken zoals de generatietijd van een soort en de huidige grootte van populaties. Vooralsnog zijn alle soorten als 'gevoelig' gescoord.

Bewuste verandering soortensamenstelling (19)

Er is sprake van bewust ingrijpen in de natuur door herintroductie van soorten, introductie van exoten, uitzetten van vis, inzaaien van genetisch gemodificeerde organismen etc. Er treedt concurrentie op in voedselbeschikbaarheid, nestgelegenheid etc. Deze concurrentie kan leiden tot het verdringen (opvullen van de niche) van de oorspronkelijke soorten. Ook kunnen soorten verdwijnen door predatie van de geïntroduceerde soort. Hierdoor kunnen relaties binnen het ecosysteem worden verstoord.

Bijlage 3: Plangebied kadastrale gegevens en fasering

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. 06- 20 60 69 20
E. michel.braad@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.